

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 16 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділі і руских свят
с 5½ год поноудни

Редакция, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. 1.
пл. Дамбровського (Хорунщини). Ек-
спедиція місцева в Агенції Со-
коловського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереження. —
Рекламації неопечатані вільні
від порта. — Оголошення зви-
чайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 40 с. від стрічки. По-
дає і приватні донесення по
30 с. від стрічки.

Побут ґр. Лямсдорфа у Відні.

(X) Представити ся австрійському цісареві — таку невинну і етикетальну форму надано подорожжю ґр. Лямсдорфа на Балкані і до Австрії. Тимчасом се явна тайна, що подорож ґр. Лямсдорфа спричинена грізним положенням на Балкані, а іменом в Македонії, а також пливою політикою Німеччини, яка загрожує так російським, як і австрійським інтересам і приневолює обидві сусідні держави подумати про спільну охорону. ґр. Лямсдорф вибрав ся отже з Лівадії по дорозі до Білгороду і Софії, щоби там наглядно переконати ся про таємні відносини, дізнати ся про замисли обидвох балканських володарів, хоч із свого боку був там вельми здержаний, а відтак вибрав ся у Відень, звідки по кількадевній побуті виїхав прямо в Петербург.

Наради ґр. Лямсдорфа з ґр. Голуховським і ґр. Капністом вказують виразно, що важне посланництво спровадило російського міністра заграничних справ до наддунайської столиці. А хоч кореспонденти деяких днів старали ся засягнути изика і подали зміст тих допитів, то всеж таки повна досягність побуту ґр. Лямсдорфа у Відні дасть ся аж тоді оцінити, коли вплив сего побуту проявить ся на балканських відносинах. Велике значіння побуту ґр. Лямсдорфа у Відні можна вже з того оцінити, що такі важні події, як справа австро-угорської угоди і справа німецько-чеських переговорів, від яких зависима в значній часті дальша будучина Австро-Угорщини, уступили на дальший плян, а всі круги політичні звернули свою повну бачність лише на приїзд ґр. Лямсдорфа.

Доказом великої ваги приїзду ґр. Лямсдорфа може послужити також і ся обставина, що новий німецький амбасадор ґр. Ведель раніше прибув до Відня, як первісно наміряв, а також французький амбасадор Реверсє відрочив свою відпустку, щоби під той час бути у Відні. Нема отже найменшого сумніву, що підчас побуту ґр. Лямсдорфа у Відні обговорювано вельми важні міжнародні питання, а переговори его з керівником австрійської заграничної політики і іншими визначними особами мати-муть без міри досягліїше значіння, як недавня віднова тридержавного союзу. Ся остання подія має більше формальне значіння, має метою консервативну політику, не наміряє ніякої нової акції, коли тимчасом приїзд ґр. Лямсдорфа має зовсім інші цілі, починає після всеї імовірності нову політичну добу орієнтальної політики Австрії і Росії, кладе підвалини до політичних починів сих обидвох держав на Балкані, які мають бути переведені, скільки се спроможно, — безкровно. На Балкані має бути удержаний мир і, о скільки се спроможно, мирною дорогою. Однак положення там є так поважне і грізне, що справді насуває ся питання, чи буде спроможно досягнути се мирним способом.

Чи ґр. Лямсдорф привіз мир чи вій-

ну — на се питання можна поки-що дати відповідь, що він виступає яко посередник мира. Однак се відомо всякому, що Австрія і Росія можуть лише до повної границі удержувати мир і що обставини часто є сильніші, як найщирші мирні заміри. Що може і що буде мусіло стати ся, наколи не поведе ся обидвом державам приневолити балканські чинники до мирної заповіді, удержати мир у зворушеній Македонії, над сим питанням мусіли очевидно керівники заграничної політики Австрії і Росії пригадати ся і ясно здати собі справу і задля того їх переговори мають таку велику вагу. Але що небудь там постановлено для удержання ладу і спокою в Македонії і Старій Сербії — на всякий случай сі переговори будуть підготовлені для дальшого розбору Туреччини. Се дуже добре відчуває Порто, се знають також дрібні балканські держави. Ще не маємо докладних вістей про се, що ґр. Лямсдорф вложив на серце володарям Сербії і Болгарії, але поведене сих володарів підчас его побуту там вказує, що одушевлення, яке проявляло ся з нагоди подорожжю ґр. Лямсдорфа до сербської і болгарської столиці, там вельми охолонуло і після того наступило значне отверезення. ґр. Лямсдорф облив їх заборчий розгін холодною водою і вони перечислили ся, сподіваючи ся в ній помічника своїх замірів, але доперва по нарадах у Відні дістануть они відповідні прикази що-до дальшого поведіння і в тім велика вага его побуту у Відні.

Президент Кастро.

На венецельського президента звернені тепер очи цілої Америки, а передовсім полудневої, як на борця за американську незалежність супроти європейської нахабності. Як звісно, Німеччина та Англія зажадали разом 70.000 доларів відшкодування, без огляду на се, що і республіці врядали чималу шкоду затопленням майже цілої її флотії. Президентови Кастро дуже тяжко буде виплатити таку суму, бо каса республіки зовсім пуста, а она сама близька банкрутства.

Сам Кастро має дуже романтичну минувшину. З походження Індіанин чистої крові, станув на чолі нечисленної ватаги тубольців, щоби повалити тодішнього президента Андрада. В веденню підлізової борби Кастро доказав, що посідає всі прикмети великого вождя. Здобув собі неограничене довіря у своїх підвласних людей та провадив їх від одної побіди до другої, аж станув перед брамами столиці Каракасу. Тут примусив президента до утічі та сам обняв правління в свої руки.

Новий президент не найшов жадних грошей в касах і тому з енергією, питомою побідному, а нічим не обмеженому самовладдєвцю, привняв ся до ратовання фінансів своєї вітчизни. В пошукуванні за жерелами доходів накладав великі тягарі на чужоземців, а коли они отягали ся сповняти накази президента, казав вкинути їх до тюрми. Се і привело до конфлікту, якого наслідком було затоплення флотії і бомбардування Каракасу.

Судячи по способностях Кастро, є все таки надія, що він виїде оборонною рукою із свого тяжкого положення. Кастро числить 40 літ, в силі віку і сили, є знаменитим бесідником і дуже зручним політиком. Супроти людей, що слухають его беззглядно, є він привітний, доступний і популярний, але жостоким супроти своїх ворогів і противників, коли попадуть в его руки. Сеж загальна ціха деспотів. Також жадоба почестий і виставности відзначає сего червоноскірого властника. В своїй палаті casa amarilla, видає він часто бенкети з королівським перешихом і являє ся тоді в мундурі, густо нашитім золотими прикрасами та ордерами серед заграничних послів, даючи їм відчувати свою монаршу висшість ласкавим усміхом і маєстатичною повагою.

З політичного поля.

На Сильвестра оба президенти міністрів заключили врешті угоду. Як там були труднощі, що так довго здержували заключення угоди, поки-що не відомо і не так скоро стане звідомим, бо оба прем'єри звязали ся відай словом, заховати строгую тайну що-до диференцій, які стояли на перешкоді їхньому порозумінню. Досить, що згода заключена і Новий рік привітали правлячі сфери так у Відні як в Будапешті з новою надією та новою вірадою.

Вчера, як в день Нового року, члени ліберального стороництва в Будапешті зложили желання президентови міністрів і палати. Сель відповів на дотичну промову подякою за довіря та за поперте ліберального стороництва. Він як і правительство старають ся усильно, щоби заслужити собі на се довіря. Президент міністрів назвав угодові переговори борбою, в якій обі сторони не бороли ся проти себе, але за мир і порозуміння. В сій борбі нема витязя ані побідженого. Обі сторони осягнули користи, бо перебороли труднощі і упередження, які стояли на перешкоді порозумінню. Побідила думка стереження спільних інтересів без жертв з котрої-небудь сторони, не лише при спільности пануючого, але і при захованню нерозривної звязи політичної та економічної спільности. (Оплески). Се довело до успіху угоду, про яку міністер здасть справу на вишній місци, перед представителями народа. В тім справозданню викаже, що правительство хоронило інтереси краю, а притім узгляднило також інтереси другої держави. (Оплески). Правительство викаже в своїм справозданню, що угода відповідає духови закону з року 1899. і зобов'язанам, які на себе взяв президент кабінету. Він був рішеним вже раз покласти ковець тій шкідливій невпевненості і тішиться ся, що порозуміння дійшло до кінця. А вже був приготований і на се, що колиб порозуміння було неможливе на засаді справедливости, управильнити економічні відносини на самостійній дорозі. Шеф кабінету і его товариші були вірні своїй програмі і остануть їй вірними. До таких важних задач, які чекають парламент, а особливо для парламентарного управильнення економічних квестий потреба буде підперти сильного парламенту, та о се просить бесідник. Правительство, бачучи за собою одноцільне стороництво, не боїть ся за будучність.

Супроти Італії Австрія вже виповіла торговельні трактати, хотий ще обі держави не

порозуміли ся що-до нових. Сей крок прийняла італійська праса зовсім рівнодушно. Майже всі італійські днівники підносять, що трактат приносив більші користи Австро-Угорщині, чим Італії, хотів би лише через імпорт дерева і коний з Угорщини. Навіть винна клявузля не заслугоє на се, щоби дебатувати над нею. Утрату австрійських ринків заступить обильно експорт до Франції. Піднесене пла на італійське вино зашкодить лише дальматинським продуцентам, які мусять уживати за домішку білих вин Апулії.

Новинки.

— Календар. В суботу: руско-кат. Юліаній; рим.-кат. Геневеф. — В неділю: руско-кат. Анастасій; рим.-кат. Тита.

— **ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.** При зміні місяця просямо наших Вп. Передплатників о скорі відновлені передплати, зглядю о вирівнані залеглостий, бо на кредит не будемо висилати часописи.

— **Засідане Виділу політичного тов-а Руска Громада** відбуде ся в неділю дня 4. січня 1903. о 3. год. пополудни задля доведеня до кінця попередних парад. Окремих запросин висилатись не буде.

— **Запомоги.** Совіт. «Нар. Торговлі» признав при поділі чистого зиску за рік адміністр. 1901/2 запомоги по 50 К слідующим товариствам: жіноча школа виділова ім. Шевченка у Львові; Бурса тов. педагогічного у Львові; Бурса ремісничя і промислова у Львові; Бурса св. Івана Крестителя в Перемишлі, Станиславові і Стрию; Бурса св. Івана Крестителя в Дрогобичі; Руска Захоронка у Львові; Шкільна Поміч в Тернополі, Коломиї і Самборі.

— **«Православні католики» з «Галічаніна».** — котрий, як ми недавно замітили, є урядовим органом всіх трех руских дисцепзий, бо перший поміщує їх урядові розпорядження — одушевляють ся красою православної церкви у Львові і називають її найкрасшою зі всіх львівських церков і костелів. Чи надмірне возвеличуванє схизматичної церкви, котра, по правді сказати, нічим не визначає ся, не є явною пропагандою схизми?

— **Хліборобський страйк перед судом.** В днях 29. і 30. грудня 1902. відбула ся перед карним трибуналом в Золочеві розправа проти страйкарів з Якторова, перемишлянського повіта, на котрих гузари так тяжко спробували своїх шабел, що один з покарічених, Франко Сковиліс, наслідком ран помер. Обжалованих боронив адв. Рожанковський. З 26 страйкарів засуджено: Василя Магреля на 4 місяці в'язниці, Федя Голіяда на 14 днів, Андруха Добецкого, М. Павловського, Андр. Магреля, Ів. Шеремету, В. Пацуру і Мих. Подвірного по 7 днів, Яцка Дениса на 5 днів, а Д. Левчишина на 3 дни. Прочих увільнено.

Вражіння з угорської Руси.

(Подорожний нарис).

Через високі гори Карпати спиналось двох молодців. Один, видно було з ходу — коли прийшлося спинати до гори, приставав — се подоланин, а другий емкий митю добирав ся ід вершкови — се верховинець. Оба під часу до часу накликували на себе. Аж коли добились границі і найшлись в угорськїм краю, йшли разом та вели оживлену розмову. Подоланин, здає ся, хотів все знати, а верховинець любив розповідати. Поглянь — промовив верховинець — чи є на галицькій землиці такий рівенький шлях. Бо то видиш, Угри суть дуже дбайливі про порядок. Подоланин здвигав лиш раменами, як можна в так недоступних горах додержати порядок, коли він не раз і на рівнині мало що не вилетів з воза.

Так добились до першого угорсько-руського села Торуня. З одної і другої сторони зносять ся великанські гори, а долиною пливе бистра річка, що над її руслом розложилось село. Возьмім черевки на ноги, бо ануж надійде який угорський жандарм та замкне нас до Іванової хати — як яких пройдисьвітів. Верховинцеві не треба було довго пригадувати, тим більше, що недалеко находила ся хата. Коби як найскорше до тої хати, подумав подоланин, побачу, як там живуть. Перед хатою на приспї сидів газда такий бідненький, а кругом него обсіла дівтора в чорненьких як сьвята землиця сороченятах. Сороченята коротенькі, сягали до пояса. Але ажеш доперва здивоване огорнуло подоланина, оли побачив не інакшу сорочку на газді.]

— Чи наш нарід є мертвою брилою? З Угнова пишуть нам: Засліплений польським шовінізмом п. Мілковський назвав наш нарід «мертвою брилою». На доказ, що се крайно обурююча лож, кинена в очи рускому народови сим псевдо-знатоком наших відносин, наведу ще один примір, крім поданих в Вашій часописи. Містечко Угнів, равського повіта, мимо невідрадных відносин економічних висилає десятки своїх дітей до рижних шкіл. Сего року учає до шкіл позамісцевих 29 синів і доньок руских міщан з Угнова, а іменно:

на львівськїм університеті	5
„ віденськїм „	1
до гімназії у Львові	8
„ „ в Перемишлі	6
„ „ в Коломиї	1
„ учит. семинарії в Сокалі	1
„ „ „ у Львові	1
„ народної школи в Раві рускій	4
„ женьської учит. семин у Львові	1
„ дівочого інст. ім. св. Ольги	1

До сего годять ся згадати про Русинів, родом з Угнова, що займають різні становища, а котрих число перевищає 20.

II. II.

— **Ам-торське представлене** уряджує забавовий кружок львівських друкарів в неділю дня 4. січня 1903. в саті тов-а «Gwiazda» при улиці Францішканській ч. 7. у Львові. В програму вечерниць входять хори і три 1-актівки, між якими є сценічна картина І. Маскоффа «В Гірничій Дуброві» переложена Антоном Крушельницьким. В антрактах буде грати оркестра 80. п. п. Ціни місць: крісла по 80, 60 і 35 кр., вступ на сальо 20 кр. Початок о 7. год. вечером.

— **З життя закордонних Українців.** Український вечер в Петербурзі відбув ся дня 23. листопада с. р. в користь незможних студентів-земляків і випав так під зглядом артистичним як і касовим вповні удачно. Складав ся з двох частин: в першій була представлена «Наталка Полтавка»; друга частина була вокальна. Після вичерпання програми могутній хор, що складав ся з 200 студентів обоїх полів, в національних строях, відсидів кід ка пісень, як «Гей не дивуйте», «Слава» і т. ин.

Роботи около поставлення пам'ятника воєскресителеви нашого слова, І. Когляреву, на Протопопівськїм бульварі в Полтаві вже цілковито покінчені. Торжественне відкритє пам'ятника наступить імовірно в маю 1903. р

Петербурзьке тов-о ім. Шевченка видало в минулому році шкільним студентам, що походять з України, поверх 3.000 рублів запомоги т. є о половину більше як попередного року. Наслідком сего каси товариства майже вичерпана. В початім році шкільнім управа товариства могла видати лиш 400 рублів, між тим коли просьб вилинуло аж на 1000 рублів. Убожество між петербурзькими студентами велике. Управа товариства рішила видати поклик до всіх, кому наука і здоров'є української молодіжї дорогої, щоби будьто приступаючи до товариства, будьто добровільними датками причинили ся до скріплення фонду запомогового.

— Ходи — промовив верховинець — бо як так меш лізти, то і на завтра не залізеши.

Пішли дальше. По дорозі нічо не говорили, здаєсь, один другому не хотів переривати гадок.

— Ади, ади — промовив подоланин — тут і жиди працюють коло шляху, не так як у нас, що розпаношили ся. — І був би може довгодо вліпленими очима дивив ся на жида, якби якийсь руський мужик не повитав его. Оба подорожні подали ему руку і давай розпитувати, як ему живе ся. Селянин взяв шапку в руки, тай промовив: Шануючи ваш гонір та сонійко сьвяте, таки дуже зле. От бачите, у нас то за все податок, ба навіть за пса, кота, а як ще і дівтора обсяде чоловіка, то хоч би чоловік зі скіри вискочив, не може на все настанчити. Бо то видите, у нас за хлопця платиться ся дві корони, за дівчину одну, скоро їм минуло 14 літ. По сих словах спопрощав ся і пішов до коршми, з котрої лунав сьпів ось такого змісту:

Ой жид бере по корові,
А цар бере діти —
Ой нема нам що робити,
Як в коршмі сидіти.

А тим часом жиди в порядно одягнених бекишах викручувались по шляху, та вигладжували руді борода. Та бо в тім селі не одна корчма, а диви і онде мужик іде наче темна ніч паний, а за ним таки знать його жінка. Слухайте газдо, у вас багато жидів? Ой, паноньку, є у нас є. На половину газдів і жидів. Бо то видите, ті наші піявки приволіклись з Росії, бо там цар вигнав, тай тут розпаношили ся. Доки жили Еган, то ми мали надію, що і тут они місця не загірють, але то їх смерти они і чорта не боять

— **Рух поїздів** привернено на шляхах Витнянка-Скала, Біла чортківська-Заліщики і Переворск-Розвадів.

— **Торговля живим товаром.** В Чернівцях живе богата вдова Хає Зильберман, котрої 18-літня гарна донька пізналась недавно з молодим чоловіком, що назвав себе Гершом Фельдманом, банкіром з Відня. Він став старати ся о гарну дівчину та вкінці і оженив ся з нею. Після вінчання новоженці виїхали до Відня. Так твердив Фельдман, що між тим завіз жінку до Галацу в Румунії, успокоївши її тим, що на разі его контора в Відні замкнена і они проведуть якийсь час у его вуйка. Той мнимий вуйко, старий жид, прийняв їх радісно, але коли Фельдман по кількох днях відїхав до Відня, мнимий вуйко вивіз его жінку до Царгороду і продав її до гарему богатого Турка. Довго ждала її мати на письмо від неї, писала до поліції в Відні, але її відповіли, що там нема ніякого банкира Фельдмана. Вкінці прийшов лист від доньки з повідомленем о її нещасній долі. Завдяки інтервенції австрійських властей удалось освободити зведену дівчину з гарема, так що могла повернути домів.

— **Леопольд Вельфлінг.** Урядова «Wiener Abendpost» оголосила слідующий комунікат: «Як довідуємо ся, цісар на просьбу архикнязя Леопольда Фердинанда дозволив на его резигнацію зі становища і гідности архикнязя і згодив ся, аби він уживав в будучности горожанського назвища Леопольд Вельфлінг. Заразом розпорядив цісар, аби вичеркнено архикнязя з лісти кавалерів ордера «Золотої руна» і з армії. Отже вісти про позбавленє архикнязя прав австрійського горожанина і забороненє ему доходити своїх личних прав родинних, є безосновні. Після тепер істнующего закона не можна нікому відібрати права приналежности до держави, а також не можна архикнязеві заборонити доходити своїх маєткових жадань на судовій дорозі. Чи отець архикнязя схоче ему визначити якусь суму на удержанє, про се на разі мусить сумнівати ся сам архикнязь. Що до спадщини, котра має на него припасти по помершій Івані Орті, не мають всякі вісти найменшої підстави, позаяк завіщанє Орта є ще дося опечатане. — «Matin» оголосив розмову свого кореспондента з архикнязем Леопольдом Фердинандом, і представляє минулість архикнязя і его переконання в відміннім світлі як досі. Архикнязь ствердив в своїй розмові, що підчас цілої війскової служби покарано его лишє раз кількадневним арештом за дрібний проступок, котрого допустив ся еще, будучи кадєтом. «Німецькі днівники — сказав архикнязь — представили мене авантюрином о найскрайнійших переконаннях. Все є ложю. Люблю народ, оказував-ем симпатію підвладним мені жовнірам, приставав-ем радо так зі звичайними людьми як і з великими панями, а гадку мою висказував я завсїгди отверто. Сего послідного особливо не хотів мені простити, але се мені рівнодушно. Я писав до батька, питаючи его, чи схоче мене спомогати, позаяк маю дуже мало грошей. Єли від батька одержу ренту, все піде добре; в слу-

ся». А чи умієте газдо читати. «Умію по угорськи, а більш дасть біг». А тимчасом сонце стало ховати ся, а з далеких полонин плив миленький звук трембіти. Люди гуртком вертали домів, а на їх винуждлїх лицях видно було якийсь гіркий усьміх, що то в кожного серцю будить жаль.

«Ходім вже до сьвященника, досить того видошища, промовив Верховинець».

Маленька церковця на горбку а при ній в долині над річкою приходство. Все то оповите смутком. З хати сьвященника розлягавсь гамір якоїсь бесіди. Подорожні війшли у комнату, поздоровкали сьвященника по руськи, а сей з радости, що бачить Руснаків, не знав сам, як має їх угостити. Попросив до сальону, та став розвідувати ся про галицьких Руснаків, та про їх сердешних братів Поляків. Відтак ішла справа угорської Руси. «А чому у Вас нема жадного руху, промовив один з подорожних. Проста річ, відповів церковничою сьвященник. Для нас правительство не єсть небезпечне, оно Руснаків не малярить на силу. У нас виходять і руські часописи, у нас і по руськи вільно учити, однак брак енергічних людей. А вжеж найбільш нарікав на жидів, котрі селян пустили з торбами. Довго так балакали.

На другий день рано сьвященник з жалем працював подорожних і хоч вже старик, спинав ся разом з ними по вершках, щоби тим робом уприємнити їм дорогу. Розпрацались. Подорожні ішли і не бачили, як тужно глядів старик за ними. Довго стояв сей старик, а коли подорожні зникли з его очий, він вернув домів.

Йосиф Лох.

чаю відмова, постараюся сам о удержанні і небавом п'беруся з панною Адамовичівною.

— **П. Іван Устиянович**, властитель дому комісового в Києві, родом з Галичини, що здає ся, походить з знаної патріотичної родини Устияновичів, унаслідив по недавню помершій Катерині з Левицьких Вічинський величезну каменницю у Львові при площі Марійській, ч. 10, вартості пів мільона корон, без шельога довгу. Покійниця, родом Русинка, записала готівкою щедрі датки на добродійні цілі, головню на шпиталі і вільні львівські заведення для убогих. Крім того оставила значні легати для дальших сзаяків, між иншими для п-ні Левицької з Городка, для пань Ольги Свистун і Зарицької зі Львова, для о. Левицького з Солотвини і ин. Сі легати будуть виплачені з готівки, в квоті понад 300.000 К., яку полишила покійниця. Дорога віля в Бруховичах записана двома паннам сзаякам. Своє завіщане зложила пок. Вічинська у нотаря Йосифа Онискевича у Львові, а нині оголошено се завіщане в львівськ. суді повітовім секція І в присутності сзаяків покійниці.

— **3 черновецького університету**. В біжучім півроці записано ся на черновецьк. університеті 602 слухачів, а то: На теологічн. факультеті 55 звичайних слухачів, на правничім 350 звичайних а 26 надзвичайних слухачів і на філософичн. факультеті 105 звичайних, 57 надзвичайних слухачів і 9 госпітантів. Між звичайними слухачами філософичного факультету знаходять ся 2 слухачки, а між надзвичайними слухачами 11 фармацевтів і 13 слухачок.

— **Тяцкий промисл Шепаніка захитаний**. Краківськ. кореспондент «Dziennik-a» розп. пишє: Перед двома роками оголошено винихід Шепаніка з области ткацтва правдивою коначнею злотою для краєвого промислу. Société des inventions Szczepanik et Co., зложена з винахідника Шепаніка і фінансистів Кляйенберга і Габріха, обіщувала до 60 проц. річної дивіденди, покликуючи ся на перші фахові поваги і тому так в Галичині як і Конгресівці зібрала около 250.000 злр. капіталу. Однак по двох роках істповання показує ся, що, як доносять з компетентних кругів, спродало Товариство в році 1901 ледви за 1203 К. товару, а мало недобору около 74.779 К., а в році 1902. спродало товару за 3212 К., а недобору мало 90.000 К. Що гірше, справздавці твердять, що виріб кожного шабьона приносить около 300 проц. страти і що картони, котрі мало виконувати ся в 2—15 мінутах, потребують на се праці 4—6 годин і то не при помочи фотографії але ручної роботи. Задля сего лихого стану переняло Товариство дальше ведене інтересу на власні кошти і закупило всі акції, що були в руках чужих людей.

— **Людоїди на Новій Гвінеї**. Бюро Райтера доносить з Сідней, що дикуни острова Нова Зеландія напали на трох Европійців, що шукали золота і двох з нх замордували, а оцісля зіли а третий утік. З недалекого англійського форту вислали відділ війська проти дикунів, але військо прибуло за пізно, коли з Европійців остали лише кісточки. Причиною канібалізму на Новій Гвінеї є голод, який настає в наслідок посухи. Дикуни, що від кількох літ почали займати ся управлюю ріді, покинули свої оселі і нусгли ся в вандрівку по острові. Наслідком сего приходять дуже часто до кровавих стріч межі дикими племенами автохтонів Нової Гвінеї. По такій борбі витязі убивають заповнених ворогів і справляють собі на боввищі пир. Такий стан на Новій Гвінеї буде тревати доси, поки власнители острова, себто Европійці, не заведуть порядку, с. є. не приневольять дикунів до постійного поселення.

— **Хто більше зізть?** Де се діло ся? — розуміє ся, що в Америці. Отсе установлено перегони, хто скорше зізть найбільший бештиг. І так стало ся. «Шампльон» Обрам пожеє семифунтовий бештиг в кількох мінутах. Поборов славного під тим зглядом Патрика Дівера задля сего, що сей був хорий на жолудок. Дівер в попереднім конкурсі аів нараз ч. тирнацять фунтів волової печені. З дальших конкурсів обжирства належить вичислити отсех витязів: Макая, котрий ковтнув в девятьох мінутах 120 остриць, Фіюха, котрий аів девятьдесять бросквинь в семи мінутах, Фредеріка, котрий за одну годину похолонув 50 яєць на твердо. Є се люди, котрих вже лучче убирати, чим живити.

— **Сензацийна любовна трагедия**. В тих днях прибула до готелю «Льомбардія» в Генуї елгантно убрана пара: 40-літній мущина і молодша від него женщина чудової краси. Незнакомі записали ся в готелевій книзі яко князі Реджіо де Аккавіта з женою. Слідуючого дня найдено їх неживих. Показало ся, що згинули самоубійчою смертю при помочи револьвера. На столі лежала картка з написом: «Відбираємо собі життя, бо занадто любимо ся, а не можемо получити ся в инший спосіб на віки». Переведене сейчас слідство виказало, що мущина був справді князем де Аккавіта, членом одной з найстарших і найповажніших італійських родин з кругів аристокрації. Его товаришка не була однак его женою, але графинею де Капей, жінкою капітана а сестрою королівського адютанта. Загально думано, що ся славна з краси женщи-

на жила з мужем в найбільшій згоді і любові, тим більше, що мали вже троє дітей. Тепер доперва стверджено, що удержувала она вже від довгих літ любовні зносини з князем. Муж, котрий нічого не додумував ся і дуже любив свою жінку, на вістку її зради і смерті, збожеволів.

— **Килими мідяного короля**. Сенатор Клярк, т. зв. мідяний король з Арізони, заплатав за збірку перських килимів, що є унікатом в своїм роді, 1.200.000 франків. Є се справжні чуда промислу. Оправлені в рами будуть украшати величаву палату, яку сенатор Клярк будує собі в Новім Йорку. Новойорський дневник обясняє причину казочної ціни тих килимів. Она може видати ся дуже високою лямкам як і зватокам штуки, а однак в сути річі так не є. Один торговельник штуки має такий килим, що стоїть 140.000 франків, а якийсь п. Еркес заплатив за такий сам диван аж 200.000 фр. Загалом істнує таких килимів на світі около 100. Подібно, як о творах штуки, так само є відомим, де находит ся кожний з тих килимів. Килими єї мають свою історію. В XVI і XVII віці прибули до Італії перські артисти, що спродавали ткані з шовку килими. Італійцям не подобали ся перські взірці, они опрораджували чужоземців по своїх палатах і церквах, де показували пречудові орнаменти стін і скеленія. Перші познали начерки тої орнаментики і прийнявши замовленя на 100 килимів, вернули до Перзії, де замовлене число килимів вищаді виконали, але італійські взірці знищили і робили відтак дивани тільки після своїх власних взірців. Ті килими перейшли поволи з приватних рук на власність церков і монастирів в Іспанії, Італії і Португалії, звідки також походить більша частина закуплених сенатором Клярком килимів. Зіставленя красок в тих килимах є прямо чудовим, а ніжність і субельність ткацтва незрівнани.

— **Голод в Швеції**. В північних частях Швеції сегорічний неврожай став ся причиною великої нужди між різним населенем. Особливо в долині ріки Торнеа стан річи зачинає прибирати грізний характер. Засоби збіжжя зовсім вичерпані, а зібране сям і там сегорічне збіжжє є цілковито непридатним на печиво. Серед бідайших селян та сільських робітників панує вже страшний голод, а в многих зромадах здержано цілковито працю. До правительства внесено петицію, щоб тимчасово знесло перевозове ціло від збіжжя і продуктів живности в найбільше неврожаєм дітквених провінціях.

— **Медицинний конгрес в Каїрі** покінчив уже свої наради. Між иншим постановлено на сім конгресі утворити гагієнічний надзір на східних берегах Єгипту і уривильнити богемильні подорожі до святих місць. Слідуючий міжнародний конгрес відбуде ся в Венеції, а в р. 1907. знова в Каїрі.

— **Дівчина—хамелеон**. Здавало ся, що в цирку Барнума представлено всі чудеса, які є на світі, тамачом показує ся, що є їх ще більше. Отсе в Америці живе дівчина, котрої шкіра змінє ся краску без найменшої причини. Темна краска єї тіла переходить поволи в яркорожеву. Ся переміна відбуває ся поволи. Спершу появляють ся на єї шкірі білі цятки і єї, побільшаючи ся, покривають ціле тіло білою краскою камелії. Часом одна нога є сніжно біла, а друга зовсім чорна; то знова лице стає білим з легким рожевим відтінком, а повіки є чорні або бурі. Богато лікарів слідить сій феномен, але не можуть знайти причини сего.

— **Обструкція в старинних часах**. Проти обструкції уживано в старині радикальніших средств як в нинішних часах. Історик Страбо, пишучи в своїх «Geographica» про кельтійські звичаї, каже: Особливий звичай мають они на своїх зборах ради. Если іменно хтось перешкаджає криком бесідникови, хоча в сей спосіб випровадити его з рівноваги, тоді приходять слухачи з мечем і строго напинає, аби мовчав. Если не поможе таке триразове упіменє, тоді відтинає слуга мечем такий шмат плаща обструкціоніста, що проча часть сего убнания є не до ужиття. Средство се мало дуже помагати.

— **Сорок старинних могили відкопано** в близькості Гап (Провансія). З відчитаних написів видно, що єї могили усьпано на кількесот літ перед рожд. Хр. В могилах містять ся людські кости, камінна зброя, мосяжні мечі, перстені і урни. Учені припускають, що се могили Ерубійнів і Еденатів, племен живучих там в часах, коли Греки закладали Марсилью. В кілька віків потім, за римської окупації, могили єї мабуть знищено.

— **Месть розбишаків**. В Москві заштитовано оноді в білий день при вході до одной церкви звисного вірменського мідіонера, Ізака Джамгарова. Минулого року Джамгаров дістав ся в руки кавказких розбишаків, котрі пустили его на волю під услівем, що в найкоротшім часі зложить окуп. Мідіонер замість окупу пусти на розбишаків поліцію. Дятого заштитоване Джамгарова уважають в Москві актом мести із сторони кавказких розбишаків.

— **Стріли в костелі**. В однім з костелів в Загребі прийшло оноді до бучі на хорах. Мимо за-

борони вибізло на хори кількох хлопців і почали сварку з монахами. Горячі хлопці витягнули ненадійно револьвери і почали стріляти, але на щастє нікого не зранили. Другого дня хлопці напали на дім пароха сего костела і стріляли у вікна дому. Напасників ще не спіймано. Дім пароха стережуть жандарми.

— **Відозва**. Неначеб похвалити ся приходять ся нам, пригадати Землякам, що від 3 літ істнує у Львові руска бурса Тов-а педагогічного. Є она наглядним доказом, як будить ся у нас сьв. домість національна. Селяне тягнуть ся з остатнього крейцара, щоб дати своїм синам спрможність образовати ся — доказ, що розуміють своє положенє між народами. Сто п'ять селянських синів находит приміщенє в нашій бурсі і учащають до акад. гімназії. Всі визначають ся добрим поступом. Ми добуваємо остатніх сил, щоб, о скільки можна, запевнити їм добре і здорове удержанє — та звісна наша річ — брак у нас средств материяльних. Пересічний дохід від одного ученика виносить 12 К. місячно, причім однак є багато довжними, так що находит ся в дуже прикрім положеню, бо се річ очевидна, що за так низьку оплату годі удержати у Львові хочби і малу дитину. Звертаємо ся з повним довірєм, з відвагою і певністю себе, яку нам дає сьвідомість нашої спільної ідеальної цілі, до всіх Русинів, щоб так як вже доси не при одній нагоді і тепер показали нашу народну сьвідомість і наділяли нас ласкавими датками. Апелюємо отже в імені нашої ідеї до Ваших сердець, Русини і просимо о ласкаві жертви на Бурсу руского Тов-а педагогічного у Львові, ул. Вірменська ч. 2. — **Комітет Бурси Руского Товариства педагогічного**.

— **Померли**: У Відні Антоніна баронова Спенс-Боден, жена бунного міністра судівництва, в 67. році житя; В Бориславі Анна Вішневека, жена будівничого, в 49. р. житя.

Наука, штука, література.

В Концерті, «Льв. Фільгармонії» з 31. грудня виконав п. Челяньський свою принагідну композицію до «Дзвонів» англійського поета По без деклямації, ілюструючи дзвінок при санках, дзвони весільні, при пожежі і дзвони похоронні. Дві послідні ілюстрації подобали ся. В сім концерті взяв участь і хор академічний, зложений з 25 співаків і відспівав три хори. Виконанє не було артистичне. Крім того повторено багато нумерів з давніших програм. — В концерті 1. січня взяв опять участь Бурмистер, виконавши Бетготена концерт Шумана «Тураня», Моцарта менует, прелюдию Баха і множество дробніших творів, позаяк публіка, заповнивши амфітеатр по береги, не вмовкала з оплесками. Про артизм Бурмистра можна писати лише в суперлятивах. Пан Челяньський дав нам яко новість пізнати фінляндського композитора Каянуса рапсодію (ч. 2), про котру не можна нічого злого сказати, в котрій однакж не могли ми доглянути якого-то музикального полету. Слабкість єї композиції (інструментованої на лад Вагнерівський) покрили відтак уривки з симфоній Чайковського, Мендельсона і Двожака. Орхестра виявляла ся з всего знаменито. Н. В.

Телеграми.

Відень, 2. січня. Wiener Ztg. оголошує розпорядженє міністерства скарбу про знесенє уряду для мірил і ваг в Бродах з днем 31. грудня 1902, а приділенє брідського округа до такого уряду у Львові.

Дрездно, 2. січня. Саксонський король є небезпечно хорий. Стан здоровля короля тим грізніший, що опускають его сили.

Тульон, 2. січня. Два французські панцирники мають звідси виїхати на венецуйські води.

Вешингтон, 2. січня. Бюро Райтера доносить, що секретар Сполучених Держав, Гай, одержав відповідь від Кастра на предложєнє, аби передати венецуйський спір розсудному суду в Газі. Кастро годить ся на те. Сю відповідь вишлють до Англії, Німеччини та Італії.

Вісти господарські, промислові і торговельні.

Рахунок «Краєвого Союзу кредитового», стоваришєня зареєстрованого з обмеженою порукою у Львові за місяць грудень 1902.

Стан довжний:

1. Уділи 38.451 кор. 54 сот.
- Фонд резервовий 1449 „ 89 „
2. Вкладки:

Стан з початком місяця		
грудня 1902	524.490 к.	02 с.
вложено	37.570 к.	16 с.
винято	24.977 к.	55 с.
Стан з кінцем місяця грудня	537.082	„ 63 „
3. Позички зятягнені:		
Стан з початком місяця		
грудня 1902	19.000 к.	— с.
зятягнено	10.000 к.	— с.
сплачено	19.000 к.	— с.
Стан з кінцем місяця грудня	10.000	„ — „
4. Сальдо відсотків	24.204	„ 75 „
5. Спеціальна резерва	346	„ 42 „
6. Решта чистого зиску з р. 1901	18	„ 78 „
Сума	611.554 кор.	01 сот.

Стан чинний:

7. Позички уділені:		
Стан з початком місяця		
грудня 1902	548.428 к.	35 с.
сплачено	17.304 к.	50 с.
уділено	2.300 к.	— с.
Стан з кінцем грудня 1902	533.423 кор.	85 сот.
8. Движимости	869	„ 51 „

9. Льокації	63.347	„ 45 „
10. Кошти спору	113	„ 95 „
11. Кошти адміністрації	3.629	„ 70 „
12. Готівка	8.029	„ 06 „
13. Друти для товариств	614	„ 04 „
14. Папери фонду резервового і спеціальної резерви	1.526	„ 45 „
Сума	611.554 кор.	01 сот.
кредит товариств	252.703	—
„ скриптовий	105.105-50	
„ парцеляційний	107.932	—
„ приватний	67.683-35	
Разом	533.423.85	кор.

Членів прибуло 1, убуло —, остало з кінцем грудня 1902 — 391 з 1011 декларованими уділами в сумі 50.550 кор. Стопа процентова від вкладок $4\frac{1}{2}\%$. Стопа процентова від позичок $5\frac{1}{2}\%$ — 7% . Зятягнено позички в банку кравців у Львові 10.000 кор. на $4\frac{1}{2}\%$.

Львів, дня 1. січня 1902.

Др. Кость Левинський. Кость Паньківський.

COLOSSEUM Ernesta Thorna

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонішна
Найславніша програма!
від 1. до 16. грудня 1902.

При співучасті військової музики 30. н. п.

1) Увертура. Реклямограф. 2) Gizela Konrady, тирольська співачка. 3) Ernesto Felden, блискучий трансформатор. 4) Hohenfels, польська співачка. 5) George Jackson, мулин-ексцентрик. 6) Дружина Александров, українські співачки і танцюристи. 7) Орхестра. 8) Арабська дружина Hadji Mohamed. 9. La belle et Celebre Heliosa Titcomb, зі своїм тансером Стефаном Moscaigno, полуднево-американська співачка і тансерка. 10) Григорій Hartman, ілюзіоніст. 11) Американський біоскоп, Алі Баба і 40 опришків. 12) Марш.

Що дня о 8. год. вечером велике представлення. В неділю і свята два представлення. Щодня в 12 год. High-Life представлення. Білети вчасніше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людовика ч. 9. у Львові.

— РІК ЗАСНОВАННЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень

Львів, ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

є одним руским Товариством асекураційним.

Фонди „Дністра“ з днем 31. грудня 1901.

Фонд резервний	386.402 кор.	83 сот.	
Резерв премій	205.227	„ — „	разом
Резерв спеціальна	6.000	„ — „	645.333 кор. 59 сот.
Фонд емеритальний	47.753	„ 76 „	

„Дністер“ обезпечає будинки як також збіжжя і пашу против шкідливого вогню. Всі три ВП. Ординарияти припоручили „Дністер“ Всч. Духовенству і всім вірним.

Оплата премій в „Дністрі“ є уміркована, а чистий зиск — надвижку з оплат — розділяє

„Дністер“ межи своїх членів яко звороти. В р. 1900. і 1901. вносить зворот 8%. Шкоди виплачує „Дністер“ дуже скоро, а оцінку шкід переводить разом з делегатом і 2 членами місцевими. До 31. грудня 1901. виплатив „Дністер“ 5.075 відшкодовань в сумі 2,656.787 кор.

Члени „Дністра“ можуть без перешкоди зятягати позички в Банку кравців і касах ощадности, бо каси ті приймають поліси „Дністра“ при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечити через „Дністер“ — каптали на дожитє, посмертні каптали, посаги, ренти і т. д. — кравківським Товариством, а з провізії від тих обезпечень відступає „Дністер“ часть на рускі добродійні цілі.

Агенції передає „Дністер“ радо селянам, господарям, особливо де нема „Дністра“. Агенти заробили 349.486 кор. провізії.

Селяне! убігайте ся тільки о агенції „Дністра“.

„Тревоги автора і видавника“

(гумористична подія з натури)

О. Я Кониського

можна набувати в Адміністрації „Руслана“ та в обох руських книгарнях у Львові.

Ціна примірника на веліновім папері вносить всего 30 сот. (з поштовою пересилкою 35 сот.).

Читайте!

Читайте!

Нові виданя Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

коштує лише 2 корони!

Товариство „Просьвіти“ бажаючи, щоби в кожній руській хаті находили ся Твори Тараса Шевченка, видано сими днями найдешевший збірник сих творів п. в. „ПОЕЗИЯ Т. ШЕВЧЕНКА“. Книжка, оправлена в полотно з золоченими витисками, може бути найгарнішою окрасою руських хат. Папір веліновий, формат на взір європейських класиків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опушту. Висилає ся тільки за надісланем 2 кор. 30 сот. на адресу: КАНЦЕЛЯРИЯ „ПРОСЬВИТИ“ у ЛЬВОВІ (Ринок ч. 10.).

НА КОЛЯДУ!

надають ся найліпше на дарунки для дітей отці

гарно ілюстровані виданя Руского тов-а педагогічного.

* 8 Звірінець	20 сот.
* 9 Гостинець	20 „
* 10 Забавки	20 „
* 11 Менажерия	20 „
* 24 Діточі вигадки ч. I.	60 „
* 25 „ „ ч. II.	60 „
* 26 Наші звірята	80 „
* 58, 68 Казки народні ч. 1 і 2 по 50 сот. разом опр.	1 К 30 „
* 60, 62, 69, 75, 76 Казки Андерсена ч. 1, 2, 3, 4, 5 по 50 сот. разом опр.	2 К 90 „
* 63 Байки Бранчанінова	30 „
* 64 Робінзон Чайченка	80 „
опр	1 К 10 „
* 65 Мірон: Пригоди Дон Кіхота (друге вид.)	80 „
опр.	1 К 10 „
* 66 Байки братів Грімів	50 „
96 Дітворя	1 К — „
97 Звірята домашні	80 „
98 Приятелі дітей	1 К 20 „
99 Ах яке хороше	2 К — „
100 Для розривки	1 К 20 „
* 101 Гете-Франко: Лис Микита (третє цілком змінене виданє)	1 К — „
опр.	1 К 30 „

Книжки, назначені звійздкою, апробовані Радою Шкільною на нагороди щільности до шкіл народних.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до переходу папери вартісні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституційних заграничних т. зв.

Депозити сховкові (Safe Deposits)

За оплатою 25 до 35 кр. а. в. річно, депозитар дістає в ставевій касі панцирний сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переховувати може своє майно або важні документи.

Під тим виглядом поробив Банк гіпотечний як найдогідніший зарядження. Припис дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовім.